

Номер два мільярди сімнадцятий

Як ця робота мене затраблила! Дві інші мені подобаються, але третя... Та ясно, що можна від неї відмовитися — такі поради і я можу роздавати! Але з рейтингом не жартують! У мене він високий саме через цю роботу.

Серед сімнадцяти з хвостиком мільярдів особистостей, які живуть у вірті, я надійно заякорилася в першій трійці. Ці три мільярди щасливчиків мають усе. Перебільшую? Гаразд, не все, однак багато. Для більшості віртуальних особистостей, віртосів, три верхні мільярди є недосяжною мрією.

А я тут живу тому, що працюю оператором органічного тіла. І хай як мене трапляє від паскудної роботи, та відмовлятися від неї не збираюся. Бо добре знаю, що станеться, щойно наважуся послати її під три чорти.

От що сталося з моїми батьками? Всі четверо були невдахами. Ці віртоси ніколи не зазнали чудового життя у першій трійці. Лише одному з них майже вдалося видряпатися сюди. Він старався щосили. Тільки ледь-ледь не встигав наздогнати е-прогрес. Врешті не витримав, здався і стрімко покотився донизу, аж поки не опинився в хвості рейтингу. Троє інших батьків навіть не намагалися піднятися.

Тож весь квартет лузерів був приречений на деконструкцію, а вже з їхніх частин постала я. Нічого нового. Адже майже всі віртоси складені з тих невдач, які скотилися до найнижчих місць у рейтингу та більше не приносили користі. Безпорадні й безглузді гальма е-прогресу. Від них жодної вигоди. Вони здатні тільки споживати ресурси вірти. На соціалці їх тримають ще якийсь час, а проте мало хто використовує останній шанс. Майже нікому з них не вдається уникнути розбирання. Колись деякі з лузерів могли боротися, та перегоріли.

У мене від кожного з чотирьох всього потроху. Штучний інтелект вірти добирає батьків, керуючись потребами е-спільноти. І про те, що в доборі штучний інтелект вірти не помиляється, свідчить той факт, що я, складена

з частин чотирьох лузерів, є напрочуд успішною віртос, виконую три суспільно важливих роботи. Тому зараз мій номер два мільярди сімнадцятий. Я в трійці райнету. Я збіса високо видерлася.

Ну, вірта швидко змінюється. Хтозна, чи в майбутньому я залишуся настільки ж корисною, як зараз. Все може статися. Тільки мені ще не хочеться в сховище, в якому зберігають рештки невдах, що залишилися після деконструкції.

Як я стала оператором тіла? Та мене ж і склав ШІВ для такої роботи. Штучний інтелект вірти завжди знає, якого профілю особистостей бракне, а операторів не вистачає. Щойно в сховищі з'явилися підходящі батьки, ШІВ одразу використав нагоду скласти мене для операторської роботи.

Навіщо мені ще дві роботи? Бо вони мені подобаються. Факт: креаторів ігор, мисливців за ідеями так багато, що заробити пристойні бали важко. Але хіба найвища мета райнету не в тому, аби віртоси були щасливими? Якщо вже я складена ШІВом так, що мушу виконувати нелюбу роботу оператора тіла, то теж маю право на заняття, які приносять задоволення. Кожному з нас гарантоване право на щастя. Врешті, що більше користі приносиш, то й матимеш більше часу для того, що дарує тобі радість. От і я на власний розсуд розпоряджаюся тридцятьма відсотками свого часу. Тридцять! А це не десять, як у середняків, і вже ж не два, як в останніх номерів вірти.

До речі, це була моя ідея про агори для дискусій та обміну думками. Рахунок тоді поповнився на тисячу балів! Отже, я вмію вполювати вдалу ідею. Згода, таке трапляється нечасто... Саме тому й доводиться триматися за операторську працю.

Знаю, що хтось позаздрить мені якраз через цю роботу. Будуть і такі, які здивуються, що я її, доволі рідкісну, дуже важливу, високо платну, не люблю. Та ці мудрагелі ніколи не втілювалися.

Але чому не дати би бодай поверхове уявлення про те, яким є втілене існування в пеклі?

Коли я влізаю в органічну оболонку, то зосереджуюся, стаю дуже обережною, намагаючись уникати помилок. До тіла треба звикнути. В цього органічного одоробла стільки обмежень! І жодним не варто нехтувати. Пригадую, як вперше залізла в тіло й одразу припустилася елементарної помилки. Трабли! Зустріч пальця зі стіною страшенно болюча... Інтенсивність болю така, така... та нема у нас з чим це порівняти!

Віртуальна стіна і реальна стіна — це зовсім різні стіни. Проходячи крізь віртуальну в платіжну систему, ви ознайомитесь із інструкцією, вам

заблокують певні можливості, вас перевіряють і допустять лише до власної комірки, а реальний мур є нездоланною перешкодою, яку не намовлять до співпраці жодні коди доступу. Це тверда субстанція!

І не питайте мене, навіщо втіленим ці стіни, пощо вони їх ставлять всюди! Можете ознайомитися, ось тут є детальні пояснення функціоналу стін для втілених.

Я кидаю нирцям у мою історію нитку до другого розділу інструкції оператора тіл. Якщо спробують розібратися, наскільки визначальними є перешкоди у втілених, то дуже здивуються. А ще зрадіють, що їм пощастило жити у вільному раю вірту, а не в пеклі обмежень реалу.

А тоді, коли я вперше втілилася, то зламала пальця на правиці, одній із кінцівок-маніпуляторів у втілених. Адже я просто не уявляла, з якою силою тицьнути в тверду матеріальну поверхню. І якби мене інструктор не висмикнув із тіла, то я точно накоїла би ще чимало дурниць. Бо біль такий... Сльози течуть з очей, з рота виривається крик, а біль не дає думати тверезо. Та він взагалі не дозволяє думати, затьмарюючи геть усе.

Три роки, аж три роки реального часу я навчалася керувати цією жахливо вибагливою біологічною машиною! Звичайно, все почалося з теоретичних знань. Потім надійшла черга тренувань на тілосимуляторі. Перш ніж потрапити в справжнє тіло, я шістдесят годин провела в тренажері.

Серед операторів популярна примовка: «Одна година в тілі значить більше, ніж тисяча на симуляторі». Трабли, як же точно! На симуляторі не відчуєш того, що в органічній оболонці. Та й хто вбудовував би в тренажер біль? Якби ця функція працювала б у тілосимуляторі, то загін операторів налічував би нуль віртосів, а не понад тридцять тисяч.

Біль — запобіжник необережного поводження з тілом. Він жахливий, а тому ефективний. Скажений. Безжальний. Познайомившись із болем, ти прагнеш уникати його. За будь-яку ціну! Кожен оператор щосили намагається звести зустрічі з болем до мінімуму. Однак іще жодному це не вдалося на сто відсотків.

Поступово я навчилася обходитися із тілом обережно. Біль — переконливий учитель, що навчає дуже швидко, окреслюючи межі, за які не варто потикатися. А ще інструктор хороший був. Живе, до речі, на Небі, а його рівень володіння тілом ідеальний, бо він — колишній втілений, а не конструктор. Ну, і я виявилася здібною до операторської роботи.

Коли залазиш в біологічний апарат, який вивели з анабіозу, то його треба спершу погодувати. Тіло голодне, енергія в ньому береться з їжі, а в анабіоз його поклали, повністю вичистивши від решток їжі.

Органічна машина страшенно вимоглива до технічного обслуговування. Треба загнути в спеціальний отвір — рот — різну органіку. Так, огидно... Але є значно гірші вимоги до експлуатації цієї біологічної машини, на виготовлення якої еволюція у лабораторії планети витратила мільярди років, постійно знищуючи невдалі зразки вигадливими експериментами-кризами, залишаючи рідкісні вдалі розмножуватися.

Слід сказати: те, що в неї вийшло, в мене особисто ніякого захвату не викликає. Стільки зусиль, часу згаяно — і ось у результаті смертна органічна оболонка з такими обмеженнями, що легше визначити, чого вона не може, ніж те, на що здатна. А коли вже й знайдеться її якесь вміння, наприклад, рух, то це напрочуд повільне пересування тіла в просторі можливе тільки за умови постійного надходження енергії від їжі.

На завдання у світ втілених можна вирушати лише тоді, коли голод на кілька годин подолано.

В окулярах, що зв'язують мене з віртуом, миттю загоряється і блимає червоним повідомлення. Ах ти ж... Геть забула, трабли! Ще треба влити в рот рідину. Воду. Добре, що ШІВ нагадав. Згодом треба буде злити перероблену рідину через інший отвір — урерту. І тих отворів у тілі багато. Анальний... ну, краще промовчу. От скажіть мені: хто вигадав цю біологічну диво-машину настільки зручною, га?! Мій інструктор на це питання розреготався і відповів: бог. Бог... Ясно, що я поцікавилася, хто це. І вам раджу порозважатися давніми уявленнями втілених про їхнього творця чи творців. Дуже різноманітні в них версії... Втілені такі вигадники! Можете ще поцікавитися словом «релігія», не лише тільки «бог». А ще я створила гру з богами, то ласкаво прошу відвідати мій профіль і пограти в «Олімпійців»!

(В «Історіях» дозволені дві рекламні вставки, то чом би не скористатися нагодою популяризувати власну гру, створення якої коштувало мені неабияких зусиль?).

Так-от... Винахідника біологічної машини, якби саме бог був винахідцем створення тіла, вартувало би запроторити в цю мерзенну оболонку для особистості. І довго не випускати з органічної машини. А хай насолодився би власним винаходом сповна! Між іншим, в деяких релігіях боги втілювалися, приходили в реал. З того нічого доброго, зазвичай, не виходило.

Біль, нескінченні обмеження та страждання — це щоденність органічного життя, тому в тілі навіть всесильному богіві непереливки.

Тож і не дивуйтеся моїй нелюбові до операторської роботи.

Для завдання я завжди обираю біологічну оболонку з певними параметрами. Не громіздку. Незношену ще, тобто, не стару. Із натренованими м'язами. Рефлекси у реалі важливі, тому спортивна підготовка тіла геть не зайва. Та й уміння рухатися швидко — трабли! для реального світу швидко, бо смішно порівнювати жахливо повільний рух тіла з доступною нам швидкістю у райнеті — без перевантаження дихального апарату, м'язів і кісток також виручає. З тілом стільки обмежень, що створювати собі зайві труднощі керуванням великою неповороткою тушею я не прагну.

Проте більшість операторів навмисне обирає важкі м'язисті тіла. Мовляв, з такими безпечніше. Раз і я спробувала. Трабли! Довелося накидати в це велике незграбне одоробло значно більше їжі. Ви знали б, як це огидно... Я не витримала, спрацював рефлекс, я виблювала... тобто викинула з тіла те, що запхала в рот. Бридота!

А займало громіздке тіло стільки простору, що постійно щось перекидало, зачіпало, розбивало. Рухалася завелика біологічна машина з грацією важкого танка типу «Слон» в грі «Остання битва». Проте, не оснащена бронею, сама ж потерпала від зіткнення з перешкодами в пеклі суцільних завад і обмежень — у реальному світі втілених.

Реал — украй жорстокий. Колись я ніяк не могла второпати, навіщо ШІВові здалося формувати загін операторів. Чому треба засилати віртосів у матеріальний світ для супроводу до анабіозного центру людини, що попросилася до вірти? Хай би приходила сама! Що такого складного в тому, щоб втіленому піти у найближчий центр перенесення?

Але все складніше, ніж можна собі уявити нам тут, у вільному райнеті... Відомо, що між віртою і реалом існує угода, в якій прописане право втілених перенестися у вірту. Тільки-от реальний світ з величезною нехиттю виконує міжсвітовий договір. Виявляється, що був період, коли охочі забратися з матеріального пекла ніяк не могли дістатися до анабіозної капсули. Їм ставили стільки бюрократичних перепон, а до найбільш упертих узагалі застосовували насилля — перед входом до центру перенесення ловили, присипляли, відправляли надовго в психіатричні лікарні.

Так що прописане в міжсвітовій угоді право на переміщення до вірти тоді не вдавалося реалізувати восьмидесяти двом відсоткам бідолах, що намагалися втекти з реалу. Крім того, люди, що ненавиділи вірту, скоювали терористичні акти, нападаючи на анабіозні центри, знищуючи обладнання

в них. Уявіть собі, що вони не цуралися навіть геть уже радикальної підлості — спалення сотень тисяч тіл в анабіозі, хоча начебто саме про тілесне життя їм і йшлося... Бувало, що смертники-терористи подавалися за таких, які хочуть утекти з реалу, а самі проносили на собі вибухівку до анабіозних сховищ. Вірта відбудовувала знищені центри, звісно ж. Але слід було вирішити проблему.

ШІВ знайшов рішення. По-перше, ШІВ скоротив кількість анабіозних центрів із сорока тисяч усього до п'яти, по одному на кожен замешканий людьми континент. І всі п'ять центрів, що містяться на півкілометровій глибині, є найкраще захищеними від атак об'єктами на Землі. Щойно ШІВ успішно завершив першу частину плану, укрупнивши анабіозні сховища і зробивши їх неприступними фортецями, то на Землю стали приходити ангели райнету. Оператор тіла відтоді забирає кожного втіленого, що подав заявку на життя у вірті, супроводжуючи його до анабіозного центру і відправляючи щасливчика у райнет.

Дженні

Величенька планета нам цього разу дісталася. І крутиться вона біля несхожої на Сонце зірки. Супер-Земля розташована достатньо близько зорі та не вражає складом атмосфери, як і скромною гідросферою, зате в неї є магнітне поле. Старий червоний карлик віку понад сім із половиною мільярдів років, на щастя, уже не плюється навсідіч спалахами. Подалі від зорі ще розташовується пара газових гігантів, один із яких відтягнув од зони життя чимало небезпечних астероїдів. Отже, в моєї команди є шанс на успішну гру, принаймні ми повинні пройти перший етап, створивши найпростіший одноклітинний організм.

Я координаторка команди «Зухвалі архітектори», скорочено ЗА. Впродовж двох попередніх успішних ігор — координаторка, а це, як-не-як, майже чотири роки напруженої роботи склеювання зусиль усіх гравців задля перемоги. Крім цього, я ще відповідаю за енергетичну частину клітини, якщо ми зможемо її створити.

А вже двічі ЗА впоралися. В другій ми, наймолодша з команд у грі «Деміург», навіть змогли запроєктувати багатоклітинний організм. Супердосягнення! Тоді про нас розповідали у глобальних новинах, а до ЗА спонсори почали в чергу шикуватися. Добре, що гравців не розтягнули по

космічних корпораціях. Мені вдалося переконати шістьох із семи гравців основи, вберігши їх від підписання спокусливих контрактів-ексклюзивів. Адже вільним стрільцем бути краще. Звісно, що на тривалий забіг. Нехай заробляєш менше, зате свобода залишається при тобі. Адже продавшись замолоду в корпоративне рабство, потім уже й не викупишся.

Ясно, що команда для гри високого рівня на кшталт «Деміургів» сталою не може бути, хоча основу ЗА чотири роки все ж складала сім постійних гравців. Тільки Костас випав із банди, приставши на пропозицію Solar System працювати на корпорацію геологом-розвідником на астероїдах. На щастя, нового геолога вдалося знайти напрочуд швидко, бо саме Костас порекомендував Руфа.

Як я злилася спочатку на зрадника... Збісилася просто. Так прикро втратити гравця, якого знаєш давно. Спрацювалися вже. Добре, що на одному з тренінгів координаторів я навчилася техніки тамування вибухів гніву. Зачекай. Остигни. Зрозумій. Прийми факти, що вже сталися, які не скасуєш.

Мене аж підкидало в ту мить, коли прийшло повідомлення від Костаса, що він вирішив піти з команди. Кортіло негайно поговорити з ним і спопелити його своєю люттю, викрикнувши йому в обличчя: «Зрадник!» Та потайки пишаюся собою, бо натомість я примусила себе застигнути в скульптурній непорушності, сидіти і лічити: «Один, два, три... сто, сто один, сто два...». Коли гнів із позначки «Я його прибі'ю!» сповз до рівня «Йолоп...», то залишилося зрозуміти те, що вже сталося і чого змінити не можна. А тоді прийняти неминуче. Хоча би зрозуміти Костаса, бо перед розмовою з ним я ще не знала, чи зможу пробачити.

— Не боїшся, що тебе відвідають інопланетяни? — згодом я навіть жартувала, прощаючись з геологом команди, який уже підписав контракт із Solar System і через тиждень повинен був вирушити на розвідку до поясу астероїдів.

— Та якраз боюся, що не відвідають. І я там на самоті здурію від нудьги, — Костас, променіючи теплом карих очей, усміхався за дванадцять тисяч кілометрів звідсіля, а я бачила тут його звичну голограму, позаду якої виднілося заґратоване вікно.

Колись давно я розговорила сором'язливого, відлюдькуватого Костаса, адже кому, як не лідерці, вибудовувати дружні стосунки всередині команди. З іншими це вдалося швидше, а от із геологом довелося бути терплячою, наче кішці, що зачаїлася біля мишачої нірки.

*Коли ця істина прийняла мене в себе, то біль став клеєм.
Я змогла зібратися наново і стати такою, якою є зараз.
(Ніна. Точка відліку)*

Післямова

Якось так історично склалося, що в сучасній українській фантастиці майбутнє представлене переважно антиутопіями. І це, здебільшого, не НФ. Пояснити таке можна багатьма причинами. Починаючи з тієї, що писати НФ банально складніше, щоб зобразити дистопію, досить апроксимувати теперішні страхи, та закінчуючи тією, що для того, аби зобразити майбутнє, потрібно його уявляти. І з цим в української фантастики традиційні проблеми.

Звісно, без історії немає перспективи, але для того, щоб будувати майбутнє, треба його вигадати.

А це — непросто.

Більш того, за це непросто навіть взятися.

Наталка Ліщинська наважилася, і результат вийшов просто вражаючим: маємо цікавий роман в жанрі твердої НФ. Це — рідкість не тільки в масштабі України. Особливо, якщо розглядати романи, які дають цілісну картину світу, а не пригодницькі в певному антуражі. Цей роман таку картину дає в усій її повноті: з недоліками і перевагами, з проблемами, конфліктами, устремліннями та провалами. І, найголовніше, ця картина жива і цілісна.

Авторка — майстриня містифікацій, в кожному задекларованому конфлікті все виявляється складніше, ніж здається спочатку. Це не означає, що авторка змішує добро та зло, в романі зло цілком присутнє в первинному, безкомпромісному вигляді. Але це означає, що не кожен конфлікт саме такий, і не кожна перемогу варто отримувати будь-якою ціною. В наш монохромний час війни це слід пам'ятати і не записувати кожного, хто має відмінну від твоєї думку, у вороги автоматично.

Герої — чудові, всі вони живі, їх хочеться (хоч і не завжди виходить) розуміти. І, головне, всі вони складні, еволюціонують, змінюються. І не завжди в кращий бік.

Я хотів би порівняти «Нагострені леза» із творами «золотої доби» фантастики, проте цей роман оперує поняттями та сутностями, яких тоді просто ще не придумали. Якщо із кимось порівнювати — то це із Лемом. І це автоматично задає дуже, дуже високу планку.

Серед проблем, які авторка зачіпає неявним чином: парадокс Фермі та Великий Фільтр. Тобто, якщо у Всесвіті ще є розумні істоти, то чому ми не бачимо слідів їхньої діяльності? А якщо немає, то що робить нас унікальними?

І не можу оминати найбільш суперечливий момент, який змусить кожного читача замислитись. Чи існують непростенні вчинки? Чи можна спокутувати будь-яку провину, будь-який гріх? Чи може людина (і, ширше, постлюдина) змінитися?

Не думаю, що читач уникне цього питання, читаючи книжку. І це дуже актуальне питання, особливо враховуючи часи, які ми зараз переживаємо.

Бо герої «Нагострених лез» зберігають людяність навіть, по суті, перестаючи бути людьми. І саме це є запорукою безмежного поступу в майбутньому.

Ігор Сілівра

Зміст

Номер два мільярди сімнадцятий.....	7
Дженні.....	12
Вікторія.....	27
Номер два мільярди сімнадцятий.....	31
Вікторія.....	42
Дженні.....	50
Номер два мільярди сімнадцятий.....	68
Вікторія.....	73
Дженні.....	89
Нем.....	93
Точка відліку.....	99
Дженні.....	119
Вікторія.....	123
Точка відліку.....	138
Нем.....	152
Ніна.....	155
Вікторія.....	172
Дженні.....	179
Нем.....	187
Алан.....	193
Шівалні.....	199
Післямова.....	203